Załącznik do uchwały Nr XIX/155/25
Rady Miejskiej w Sochaczewie
z dnia 28 listopada 2025 roku

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy

Miasto Sochaczew na lata 2026-2029

wraz z diagnozą problemów uzależnień

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Sylwester Kaczmarek

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW 3
WPROWADZENIE 4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU 8
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU 10
CHARAKTERYSTYKA MIASTA SOCHACZEW 11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 12
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W MIEŚCIE SOCHACZEW 13
DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH 14
RYNEK ALKOHOLOWY W MIEŚCIE SOCHACZEW 20
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW 23
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY 23
PROBLEM ALKOHOLOWY 24
PROBLEM NIKOTYNOWY 26
PROBLEM NARKOTYKOWY 27
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU 29
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH 31
ZABURZENIA ODŻYWIANIA 32
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW 34
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY 34
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH 36
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH 37
PROBLEM ALKOHOLOWY 39
PROBLEM NIKOTYNOWY 42
PROBLEM NARKOTYKOWY 43
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH 46
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU 50
CEL I 51
CEL II 54
CEL III 57

REALIZACJA PROGRAMU 59
ADRESACI PROGRAMU 59
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH 59
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH 60
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 60
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH 61
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU 62
BIBLIOGRAFIA 64
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW 65
SPIS RYSUNKÓW 65
SPIS TABEL 65
SPIS WYKRESÓW 66

WYKAZ SKRÓTÓW

AA – Anonimowi Alkoholicy

Al-Anon – dorośli członkowie rodzin osób uzależnionych

b.d. – brak danych

CUS – Centrum Usług Społecznych w Sochaczewie

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KS+ – Klub Senior+ w Sochaczewie

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Sochaczewie

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sochaczewie

MOSiR - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sochaczewie

MZS – Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą w Sochaczewie

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PK – Punkt Konsultacyjny ds. związanych z problemami przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w Sochaczewie

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Sochaczewie

pp. – punkt procentowy

PWD – placówki wsparcia dziennego

SCK – Sochaczewskie Centrum Kultury w Sochaczewie

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Sochaczewie

UM – Urząd Miejski w Sochaczewie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Sochaczewie

WPROWADZENIE

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyka różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost zachowań polegających na eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w każdej grupie wiekowej. Według Raportu opracowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, od 2007 roku spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w ciągu roku przekracza 9 litrów – w 2022 roku wyniosło ono 9,37 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat[1]. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino[2].

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczące spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD *(European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs)* z 2014 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol w ciągu

---

[1] *Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023*
[2] *Tamże*

ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.[3].

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. *Europejski Raport Narkotykowy* z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu ostatniego roku było to 15,0%[4]. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 16,9%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%[5]. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że 13% uczniów używało narkotyków w ciągu ostatniego roku, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej używanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe począwszy od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018[6].

W 2022 roku wszczęto 37 572 postępowania na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi wzrost o 1 522 spraw w porównaniu do roku 2021, w którym odnotowano 36 050 takich postępowań. W tym samym okresie podejrzenie o popełnienie

---

[3] *Sierosławski J., Sierosławska U., Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD zrealizowanych w 2014 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii*

[4] *Dane referencyjne zamieszczone w Raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024)*

[5] *Sierosławski J., Sierosławska U., Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD zrealizowanych w 2024 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii*

[6] *Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.*

przestępstwa z tej ustawy dotyczyło 36 591 osób, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu do roku poprzedniego, kiedy liczba podejrzanych wyniosła 36 282[7].

Coraz częściej obserwuje się także uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Raport *Nastolatki 3.0* opracowany na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazuję wśród najistotniejszych wniosków na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści (68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, iż ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)[8]. Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)[9].

---

[7] *Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023*
[8] *Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.*
[9] *Tamże*

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasto Sochaczew na lata 2026-2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Miasta Sochaczew. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zgodnie z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społeczne.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4^1 ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Program Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasto Sochaczew na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Miasta.

Podstawy prawne opracowania Programu

Kierunki działań zawarte w Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Ponadto dokument nawiązuje m.in. do zapisów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Sochaczew na lata 2025-2029*, przyjętej Uchwałą Nr XII/96/25 z dnia 27 lutego 2025 roku.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA MIASTA SOCHACZEW

Województwo mazowieckie

Liczba ludności: 33 456

Powierzchnia: 26,2 km^2

Przyrost naturalny na 1 000 ludności: -3.19

15 760 — 47,1%

17 696 — 52,9%

Ekonomiczne grupy wieku:

26,5% | 17,3% | 56,2%

OŚWIATA I WYCHOWANIE	• Miejski Żłobek Integracyjny • 5 przedszkoli miejskich • 6 szkół podstawowych
KULTURA	• Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą • Sochaczewskie Centrum Kultury • Miejska Biblioteka Publiczna • Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
POMOC SPOŁECZNA	• Centrum Usług Społecznych • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Zespół Interdyscyplinarny • Punkt Konsultacyjny ds. związanych z problemami przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie • Świetlica „Nasza baza" • Środowiskowy Dom Samopomocy • Klub Senior+ • Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy Centrum Usług Społecznych

**Dane statystyczne przedstawione na grafice pochodzą z 2023 roku [BDL GUS]*

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy Miasta Sochaczew należą:

- Urząd Miejski,
- Centrum Usług Społecznych,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Punkt Konsultacyjny ds. związanych z problemami przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- Grupy AA („Nadzieja" oraz „Prymusy") oraz Grupa Al-Anon,
- Parafialny Zespół Charytatywny CARITAS Parafii Św. Wawrzyńca,
- Świetlica „Nasza baza" przy Centrum Usług Społecznych,
- Stołówka im. Matki Teresy z Kalkuty przy Kościele Św. Wawrzyńca,
- Poradnia Leczenia Uzależnień przy Szpitalu Powiatowym,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Zespół Interwencji Kryzysowej i Wsparcia przy PCPR,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy Centrum Usług Społecznych,
- placówki oświatowe i świetlice szkolne,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki kulturalne i rekreacyjne,
- organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Miasta Sochaczew należy zaliczyć:

- pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników i specjalistów Centrum Usług Społecznych,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W MIEŚCIE SOCHACZEW

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród osób korzystających z pomocy Centrum Usług Społecznych w Sochaczewie znajdowały się rodziny dotknięte problemem uzależnienia od alkoholu. W 2024 roku ich liczba była najniższa i wynosiła 29, z kolei w 2023 roku było to 36 rodzin zamieszkująca Miasto, a w 2022 roku – 40. Można zauważyć, że na przełomie lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia CUS z powodu problemu uzależnienia od alkoholu ulegała systematycznemu spadkowi. W przypadku

problemów związanych z narkomanią, ich skala ulegała wahaniu w analizowanym okresie, przy czym w 2024 roku była najwyższa i wynosiła 2.

Wykres 1. Liczba rodzin i udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2022-2024

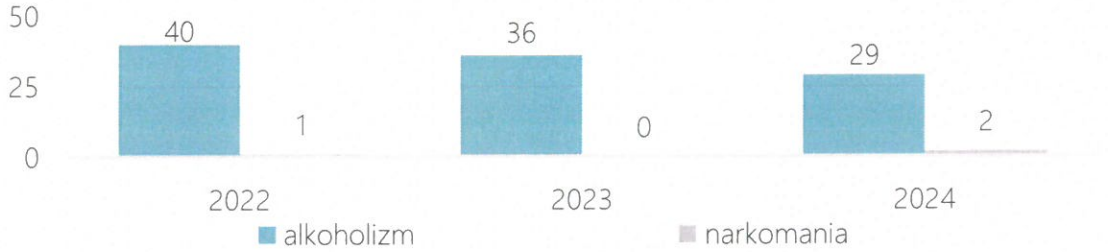

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2022-2024

Alkoholizm w 2024 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia pomocy społecznej znajdował się na ósmym miejscu, a narkomania na dwunastym. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 727, a więc rodziny zmagające się z problemem alkoholizmu stanowiły 4,0% ogółu. Na przełomie lat 2022-2024 ich udział przyjmował tendencję spadkową, gdyż w 2022 roku było to 5,6%, a w 2023 roku – 4,9%.

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sochaczewie powołana do wykonywania zadań Gminy Miasto Sochaczew w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, w skład Komisji wchodziło 5 członków[10]. Do zadań MKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrolę zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

[10] Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024.

3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Miejskiej, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
8. Współpracę z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

Dane dotyczące działań MKRPA w Sochaczewie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie MKRPA przeprowadzili rozmowy z 402 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, 79 osobami z problemem alkoholowym, a także wystąpili do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 6 mieszkańców Miasta. W 2024 roku względem 2022 roku liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy zmniejszyła się o 15,1%. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia

odwykowego ulegała sukcesywnemu spadkowi, natomiast w przypadku liczby członków rodzin tych osób wystąpiły wahania, co szczegółowo obrazuje tabela.

Tabela 1. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sochaczewie wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	93	80	79
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	343	406	402
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	24	13	6

Źródło: Sprawozdania z działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sochaczewie za lata 2022-2024

Członkowie MKRPA wspierają również osoby zmagające się z problemem przemocy domowej, w tym kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Prowadzenie rozmów z osobami stosującymi i doświadczającymi przemocy, a także ze świadkami przemocy domowej jest przejawem interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów i holistycznego generowania działań wpierająco-naprawczych oraz profilaktycznych.

Należy zaznaczyć, że MKRPA corocznie odnotowuje liczne przypadki poprawy sytuacji osób uzależnionych, co jest efektem skutecznych i skoordynowanych działań członków Komisji, Poradni Leczenia Uzależnień, ale i Policji i Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2024 roku nastąpiła poprawa sytuacji w 28 rodzinach, w 2023 roku – 45, a w 2022 roku – 34.

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie Miasta funkcjonował Punkt Konsultacyjny ds. związanych z problemami przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (PK), działający ze środków pochodzących z zezwoleń przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową.

Punkt działa przy Centrum Usług Społecznych w Sochaczewie, przy ul. Aleja 600-lecia, nr. 90 i jest czynny we wszystkie dni tygodnia. Informacja o dostępności poszczególnych specjalistów jest precyzyjnie określona na stronie internetowej miasta Sochaczew, a ich usługi są świadczone bezpłatnie.

Poradnictwo udzielane jest przez 5 ekspertów, w tym:

- psychologa,
- pedagoga/doradcę rodzinnego,
- konsultantów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- specjalistę ds. uzależnień,
- prawnika.

W 2024 roku w PK udzielono porad 40 osobom dotkniętym problemem alkoholowym i 33 osobom z problemem narkotykowym. Dodatkowo, wsparcie otrzymało 35 dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym, 17 osób doznających przemocy domowej oraz 10 osób stosujących przemoc domową. Należy zauważyć, że mimo niewielkich wahań w zakresie zapotrzebowania na specjalistyczne poradnictwo wśród poszczególnych grup, skala korzystania z usług specjalistów pozostaje wysoka, a w przypadku osób dotkniętych alkoholizmem oraz przemocą domową ulega intensyfikacji. Dane te wskazują na potrzebę stałego rozwoju aparatu pomocowego i usługowego, w tym zainicjowania dodatkowych działań środowiskowych ukierunkowanych na rozpoznawanie i wspieranie środowisk szczególnie dotkniętych lub narażonych na występowanie tego rodzaju sytuacji kryzysowych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w Sochaczewie w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	35	37	40
osoby z problemem narkotykowym	37	32	33
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	43	40	35
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
osoby doznające przemocy domowej	15	16	17
osoby stosujące przemoc domową	10	10	10

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Przy kościele im. św. Wawrzyńca (ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 1) w Sochaczewie funkcjonuje samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym typu AA (Anonimowi Alkoholicy) – „Nadzieja", której celem jest wzmacnianie postaw abstynenckich, propagowanie trzeźwości, edukacja oraz tworzenie w społeczeństwie wzorców wolnego od uzależnień, zdrowego i bezpiecznego stylu życia w aspekcie zdrowia fizycznego i psychicznego. Grupa spotyka się w każdą niedzielę o godzinie 10.00 w plebani. Dodatkowo, w siedzibie Urzędu Gminy Sochaczew, przy ul. Warszawskiej 115 działa grupa wsparcia AA – „Prymusy", która spotyka się w czwartki i piątki o godzinie 18.00.

Oferta wsparcia kierowana jest również do członków rodzin osób uzależnionych. Grupa Al-Anon „Kalina" spotyka się w poniedziałki o godz. 18.00 w przestrzeni plebani parafii pw. św. Wawrzyńca (ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 1).

Ważnym aspektem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, o potwierdzonej skuteczności, tj. programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii. W ostatnich latach Miasto nie realizowało dla uczniów działań rekomendowanych, w świetle czego jest to kluczowy do rozwoju obszar w zakresie skutecznej profilaktyki zachowań ryzykownych. Istotnym aspektem ww. programów jest ich starannie zaplanowany i długotrwały proces wdrażania, dzięki czemu przynoszą one wymierne efekty i pozytywne skutki – zarówno wśród uczniów, jak i ich rodziców i opiekunów.

Niemniej, w 2024 roku i latach poprzednich realizowano inne formy działań profilaktycznych skierowane do dzieci i młodzieży, w tym:

- program z obszaru profilaktyki uniwersalnej „Życie bez uzależnień", którym objęto 80 uczniów i 4 nauczycieli/wychowawców;
- programy z obszaru profilaktyki selektywnej, skierowane do 375 uczniów i 15 nauczycieli/wychowawców;

- pogram z obszaru profilaktyki wskazującej „Życie bez uzależnień", który objął swoim działaniem 180 uczniów oraz 11 nauczycieli/wychowawców.

Dodatkowo, dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także ogółu lokalnej społeczności organizowane są inne oddziaływania profilaktyczne. W 2024 roku przeprowadzono spektakle dla 40 uczestników, zorganizowano festyny i imprezy plenerowe, w których uczestniczyło 680 mieszkańców, odbyły się również imprezy sportowe dla 100 uczestników oraz konkursy artystyczne o charakterze profilaktycznym, w których udział wzięło 25 uczniów.

Ważnym aspektem działalności na rzecz profilaktyki zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży jest również zwiększanie ich aktywności fizycznej. Zajęcia sportowe, będące jednym z najskuteczniejszych czynników ochronnych, prowadzone były w 2024 roku w godzinach pozaszkolnych m.in. w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, a uczestniczyło w nich łącznie 820 uczniów. Należy również wskazać, że dzieci i młodzież z Miasta Sochaczew mają możliwość uczestniczenia w koloniach i obozach, w ramach których realizowany jest program zajęć profilaktyczny, a w 2024 roku taką formą oddziaływania objęto 250 uczniów.

W ramach realizacji działań z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, oddziaływania w formie szkoleń i warsztatów kierowane są również do nauczycieli i wychowawców. W 2024 roku w takich zajęciach edukacyjnych uczestniczyło 50 pracowników szkół.

W ramach swojej działalności, MKRPA dystrybuowała także materiały edukacyjne, w tym plakaty, ulotki, biuletyny i książki, dotyczące problemu uzależnień.

Funkcję wspierającą lokalny system przeciwdziałania uzależnieniom w Mieście Sochaczew pełni także Świetlica „Nasza baza" funkcjonująca przy Centrum Usług Społecznych. Działalność placówki wsparcia dziennego skierowana jest do dzieci w wieku od 5 do 15 lat, uczniów szkół podstawowych, w szczególności z rodzin korzystających ze wsparcia CUS. W ramach prowadzonych zajęć, dzieci w placówce objęte są m.in. pomocą w nauce

i odrabianiu zadań domowych, opieką pedagogiczną, dożywianiem, a także organizowany jest dla nich aktywny czas wolny, m.in. poprzez gry i zabawy świetlicowe oraz udział w imprezach okolicznościowych i zajęciach międzypokoleniowych z uczestnikami Klubu Senior+ i Dziennego Domu Pomocy Społecznej.

RYNEK ALKOHOLOWY W MIEŚCIE SOCHACZEW

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Miasta wyniosła łącznie 62 957 512,28 zł, w tym najwięcej, bo 31 588 937,75 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Wartość napojów o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa) wyniosła 24 212 566,62 zł, natomiast od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 7 156 007,91 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość sprzedanego alkoholu na terenie Miasta ulegała systematycznemu wzrostowi, a w 2024 roku względem 2022 roku wzrosła o 11,3%. Należy jednak mieć na uwadze, iż zakupu napojów alkoholowych w Mieście dokonują zarówno jego mieszkańcy, jak i osoby zamieszkujące okoliczne gminy.

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie Miasta Sochaczew w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W 2024 roku Miasto Sochaczew zamieszkiwały łącznie 26 632 osoby, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Miasta alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 2 363,98 zł – w porównaniu do 2022 roku, gdy liczba dorosłych

mieszkańców wynosiła 27 141 osób, nastąpił wzrost na poziomie 13,4%, z kolei w zestawieniu z rokiem poprzednim (2023), zaobserwowano wzrost na poziomie 5,6%. Podobnie jak w przypadku zakupu alkoholu, należy zaznaczyć, iż na tą sytuację mają wpływ zarówno mieszkańcy Miasta, jak i okolicznych gmin.

Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca Miasta Sochaczew na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W latach 2022-2024 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta ulegała niewielkim wahaniom – w 2024 roku na jego obszarze znajdowały się 82 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 23 punkty przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2022 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu zmniejszyła się o 2.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Sochaczew na przestrzeni lat 2022-2024

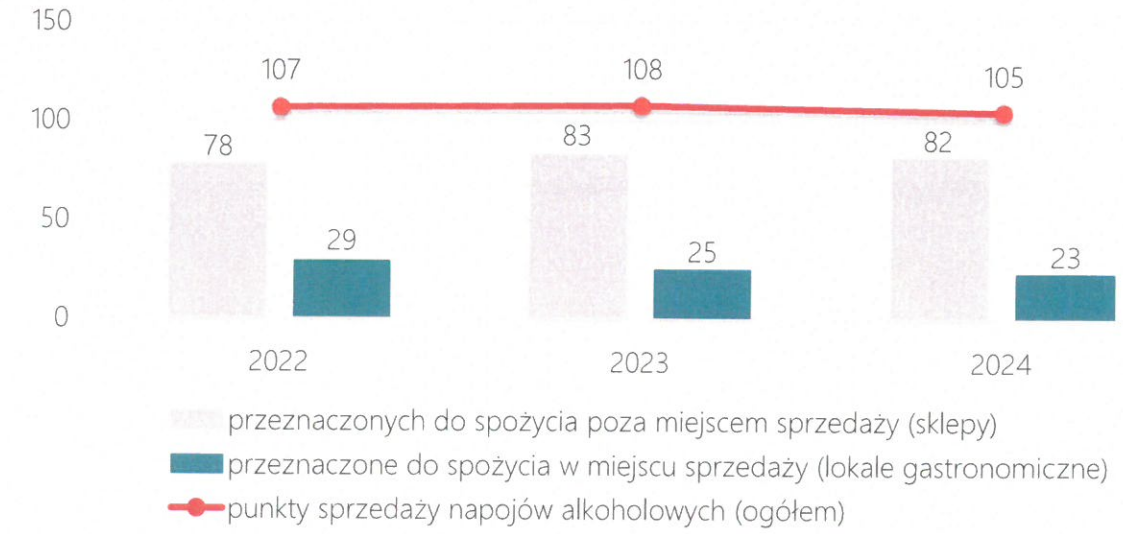

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Każdego roku MKRPA prowadzi kontrole punktów sprzedaży alkoholu i weryfikuje prawidłowość działań i sprzedaży alkoholu, m.in. w zakresie przestrzegania zakazu reklamy alkoholu, spożywania go na terenie sklepu oraz sprzedaży alkoholu nieletnim. W latach 2022-2024 kontrole prowadzone były w 12 punktach rocznie.

Należy podkreślić ważną rolę funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Sochaczewie w realizacji zadań z zakresu prewencji uzależnień oraz podejmowania interwencji w przypadku zdarzeń powiązanych z sięganiem po alkohol i narkotyki przez mieszkańców Miasta. Statystyki policyjne wskazują, że na terenie Miasta regularnie dochodzi do przestępstw popełnionych pod wpływem tych substancji, a skala tego zjawiska rośnie. Komenda Powiatowa Policji jest również realizatorem licznych działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przemocy domowej, uzależnień i bezpieczeństwa. Dodatkowo, funkcjonariusze w ramach bieżącej działalności kontrolują stan trzeźwości kierowców oraz podejmują zatrzymania praw jazdy. Z uwagi na brak szczegółowych danych w tym zakresie dla Miasta, w poniższej tabeli wskazano dane dla całego powiatu sochaczewskiego.

Tabela 3. Działania funkcjonariuszy KPP w Sochaczewie w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba stwierdzonych przestępstw pod wpływem alkoholu lub narkotyków	128	183	184
liczba działań profilaktycznych	b.d.	46	50
liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości (dane dla powiatu sochaczewskiego)	217	145	178
liczba zatrzymanych praw jazdy (dane dla powiatu sochaczewskiego)	69	76	96

Źródło: Informacja KKP w Sochaczewie za lata 2022-2024

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie zasięgu i natężenia występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy oraz uzależnieniami behawioralnymi.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z Miasta Sochaczew wypełnili łącznie 156 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne w większym stopniu uczestniczyły dziewczynki, które stanowiły 56,4% badanej próby (88 osób), podczas gdy chłopcy wypełnili pozostałe 43,6% kwestionariuszy (68 osób).

Rysunek 3. Płeć: N[11]=156

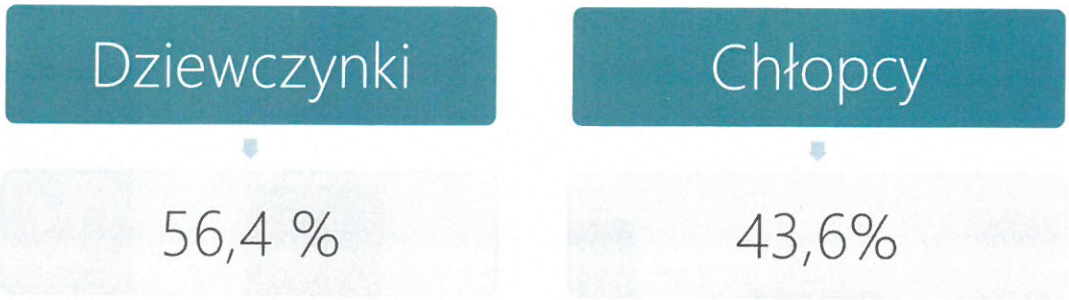

Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący. Ponad połowa uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 14-15 lat (54,5%). Odsetek 40,4% respondentów wskazał na wiek 12-13 lat, z kolei 5,1% uczestników badania miało wówczas 10-11 lat.

[11] N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Wykres 3. Wiek: N= 156

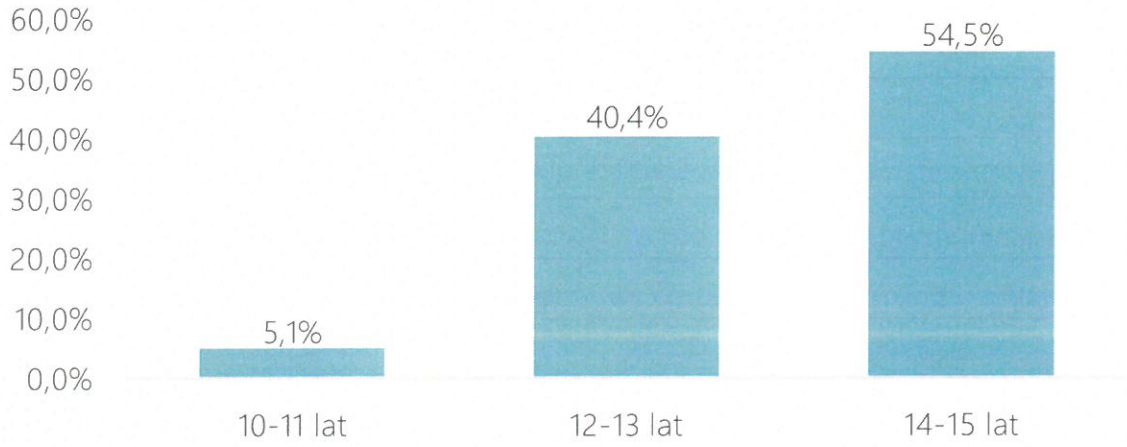

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów uczęszczało w momencie badania do klasy VIII szkoły podstawowej (41,7%), co czwarty wskazał na klasę VII (25,6%), a co piąty – klasę VI (21,2%). Uczniowie z klasy V stanowili 11,5% badanej próby.

Wykres 4. Klasa: N= 156

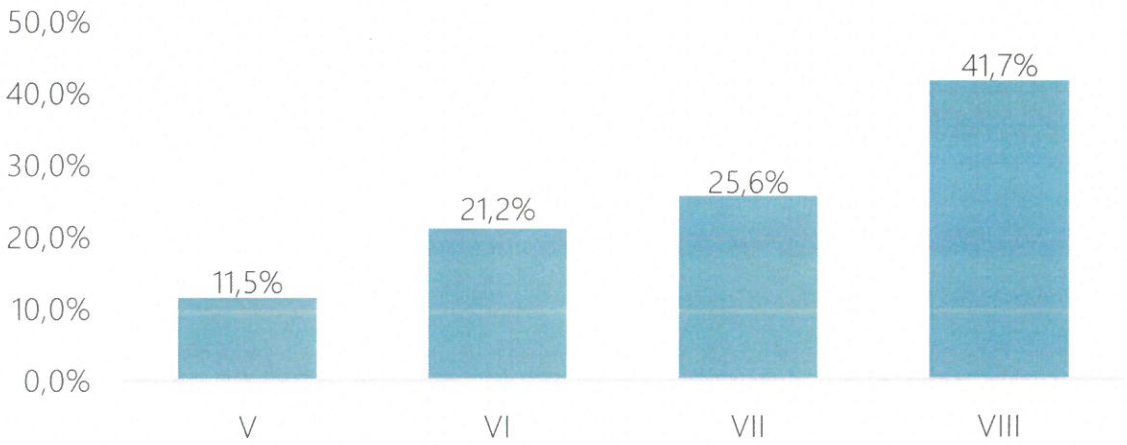

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyka problemu spożywania alkoholu przez uczniów z Miasta Sochaczew. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, kontakt z alkoholem miał średnio co czwarty badany uczeń (28,2%), w tym 9,0% spożyło go jednokrotnie, 9,6% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), 3,8% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast odsetek 5,8% respondentów zadeklarował regularne sięganie po napoje alkoholowe (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=156

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że połowa uczniów po inicjacji alkoholowej nie spożywała alkoholu w tym okresie (50,2%, tj. 22 osoby), natomiast 20,5% respondentów zadeklarowało, że piło alkohol 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca (9 osób). Na przedział 3-4 razy wskazały 2 osoby (4,5%), z kolei 1 odpowiedź padła na przedział 5-7 razy (2,3%). Znaczna część młodych mieszkańców przyznała w badaniu, że w omawianym okresie sięgnęła po alkohol więcej niż 7 razy (10 osób, tj. 22,7%), co wskazuje na niepokojące zjawisko regularnego spożywania alkoholu przez część młodzieży. Fakt, że niemal co czwarty uczeń, który miał kontakt z alkoholem, deklaruje jego częstą konsumpcję w ciągu miesiąca, może świadczyć o ryzyku kształtowania się niezdrowych nawyków oraz możliwego uzależnienia w przyszłości, a w efekcie konieczność rozwoju usług społecznych ukierunkowanych na niwelowanie negatywnych skutków uzależnień.

Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	50,0%	22
1 – 2 razy	20,5%	9
3 – 4 razy	4,5%	2
5 – 7 razy	2,3%	1
więcej niż 7 razy	22,7%	10

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych mieszkańców Miasta wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 12,8% ankietowanych, wśród których 5,1% paliło je jednokrotnie, 1,9% sięgnęło po nie wielokrotnie (powyżej 10 razy), a odsetek 5,8% uczniów potwierdził regularne/codzienne palenie papierosów. Kontakt z e-papierosami miał z kolei znacznie większy odsetek ankietowanych, bo blisko co trzeci uczeń, tj. 31,4%. Wśród nich 12,8% sięgnęło po nie jednokrotnie, 5,1% – kilka razy (do 10 razy), 3,2% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 10,3% sięga po nie regularnie/codziennie.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 156

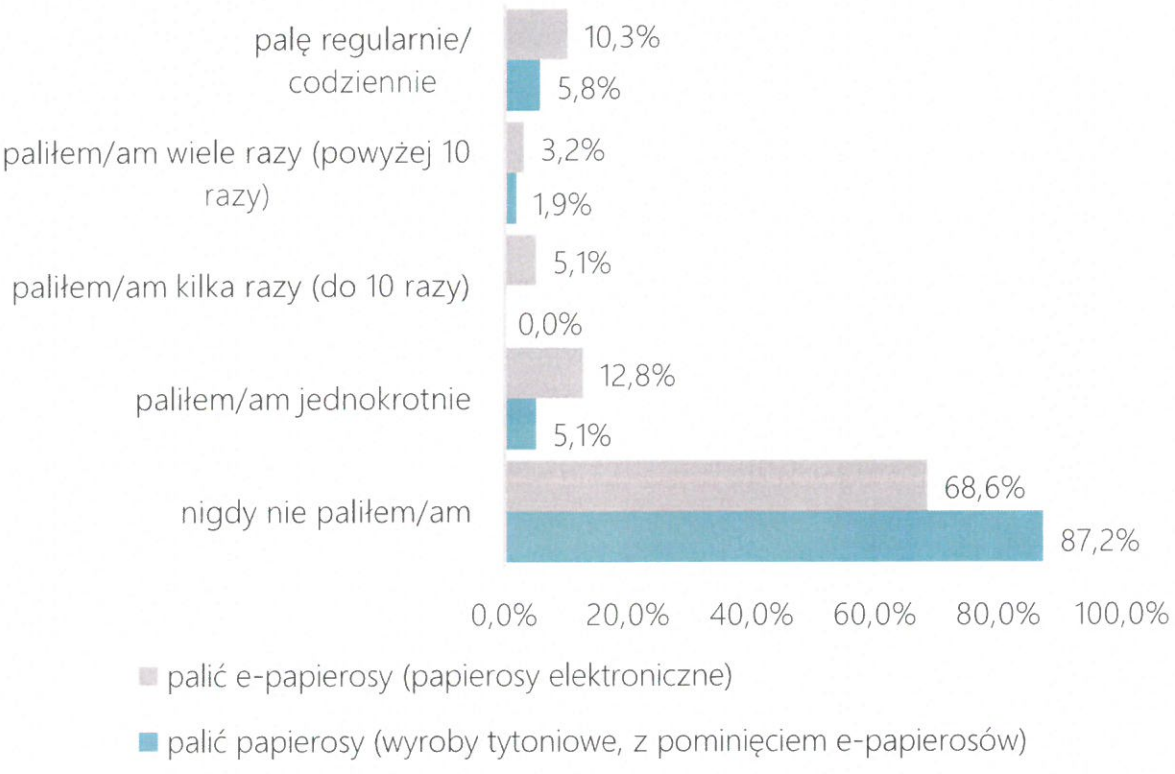

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że blisko co dziesiąta osoba sięgnęła kiedykolwiek po substancje psychoaktywne, tj. 8,3%. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż wśród nich największy udział mają osoby, które zadeklarowały regularne/codzienne sięganie po nie – 5,8%. Dodatkowo, 1,9% badanych stwierdziło, że miało kontakt z takimi substancjami kilka razy (do 10), a 0,6% zażywało je jednokrotnie.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=156

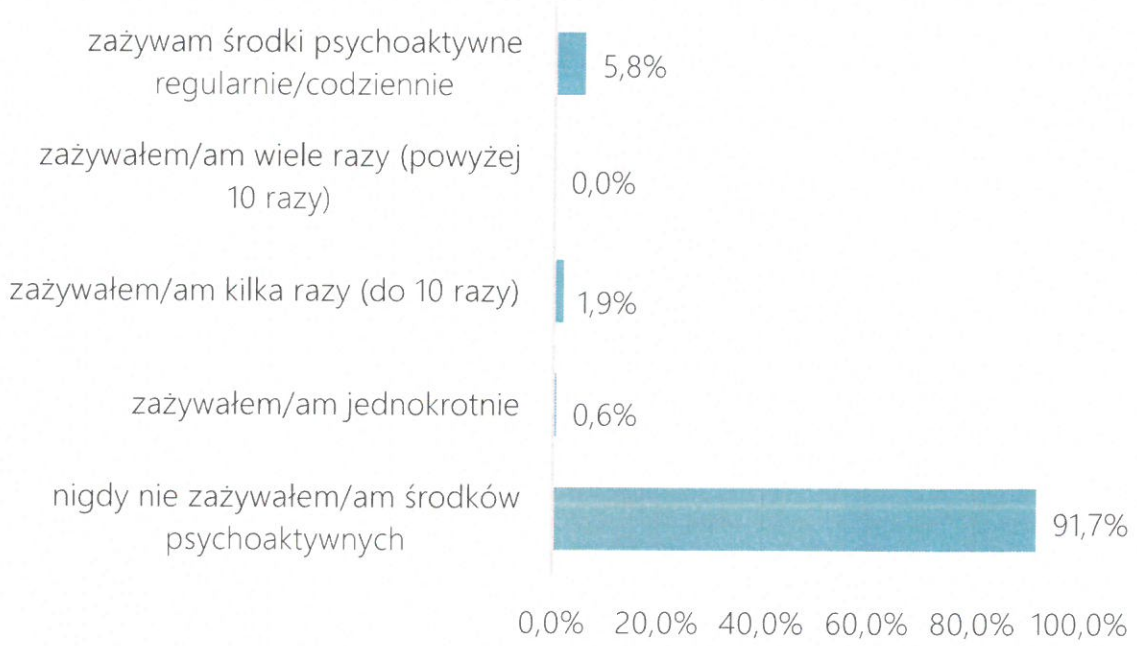

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęła po nie zdecydowana większość z osób będących po inicjacji, tj. 11 osób. 2 ankietowanych zażywało tego typu substancje 1-2 razy (15,4%), a 1 odpowiedź padła na przedział 3-4 razy (7,7%). Na częstotliwość większą niż 7 razy w okresie 30 dni przed badaniem padło z kolei aż 8 odpowiedzi (61,5%).

Tabela 5. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	15,4%	2
1 – 2 razy	15,4%	2
3 – 4 razy	7,7%	1
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	61,5%	8

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, 9 badanych sięgnęło po marihuanę, która jest najpopularniejszą substancją w grupie badanych uczniów (75,0%). Po 7 odpowiedzi padło z kolei na dopalacze, leki w celu wywołania stanu odurzenia oraz mefedron (po 58,3%), a 6 na amfetaminę (50,0%). Ponadto, 3 respondentów wskazało na inne substancje, wśród których wymieniono *kokainę, fentanyl, crack* oraz *thiocodin* (25,0%).

Tabela 6. Jakie były to substancje? N=12

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	75,0%	9
dopalacze	58,3%	7
leki w celu odurzenia	58,3%	7
mefedron	58,3%	7
amfetamina	50,0%	6
inne	25,0%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z ich deklaracji, większość ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie w odniesieniu do narkotyków i dopalaczy. Największą dostępnością wśród młodych mieszkańców Miasta charakteryzują się e-papierosy, papierosy tradycyjne i alkohol, na co wskazywała blisko połowa respondentów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 16,0% ankietowanych, a trudne dla 14,1%,
- po 12,2% badanych uważa, że dopalacze są łatwe oraz trudne do zdobycia,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 39,1% badanych, a trudny dla 12,8%,

- papierosy są łatwe do zdobycia dla 39,7% respondentów, a trudne dla 11,5%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 50,0% młodych mieszkańców, a trudne jedynie dla 7,7%.

Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 156

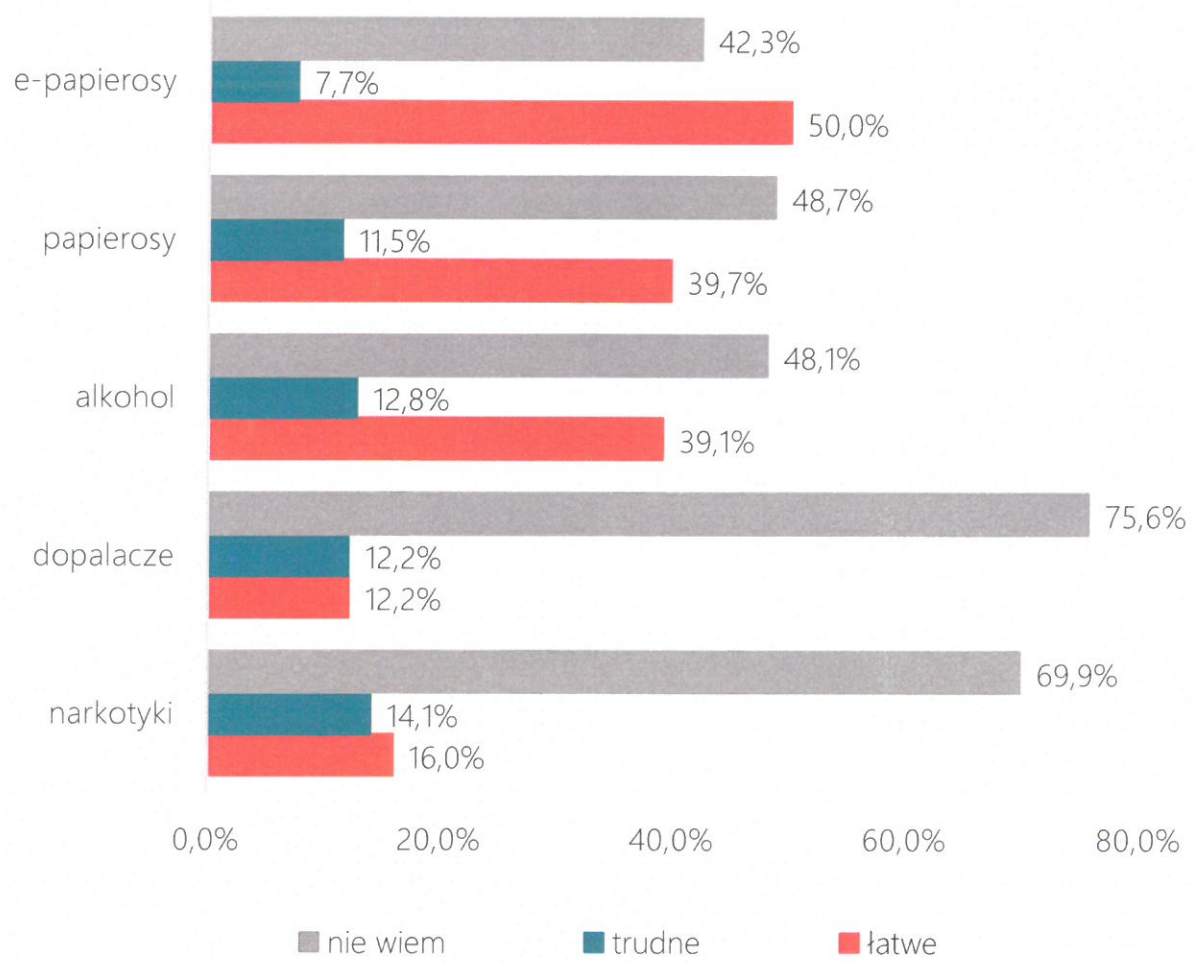

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z Miasta Sochaczew. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że średnio co czwarty młody mieszkaniec przeznacza na tę czynność powyżej 3 do 5 godzin dziennie (28,8%), zaś niewiele mniejszy odsetek ankietowanych – powyżej 1 do 3 godzin (25,6%). 17,3% respondentów korzysta

z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu od 5 do 7 godzin dziennie, a aż 19,2% badanych – powyżej 7 godzin. Na czas do 1 godziny dziennie wskazał natomiast odsetek 5,8% badanych. 1,9% respondentów zadeklarowało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a 1,3%, że nie robi tego w ogóle.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=156

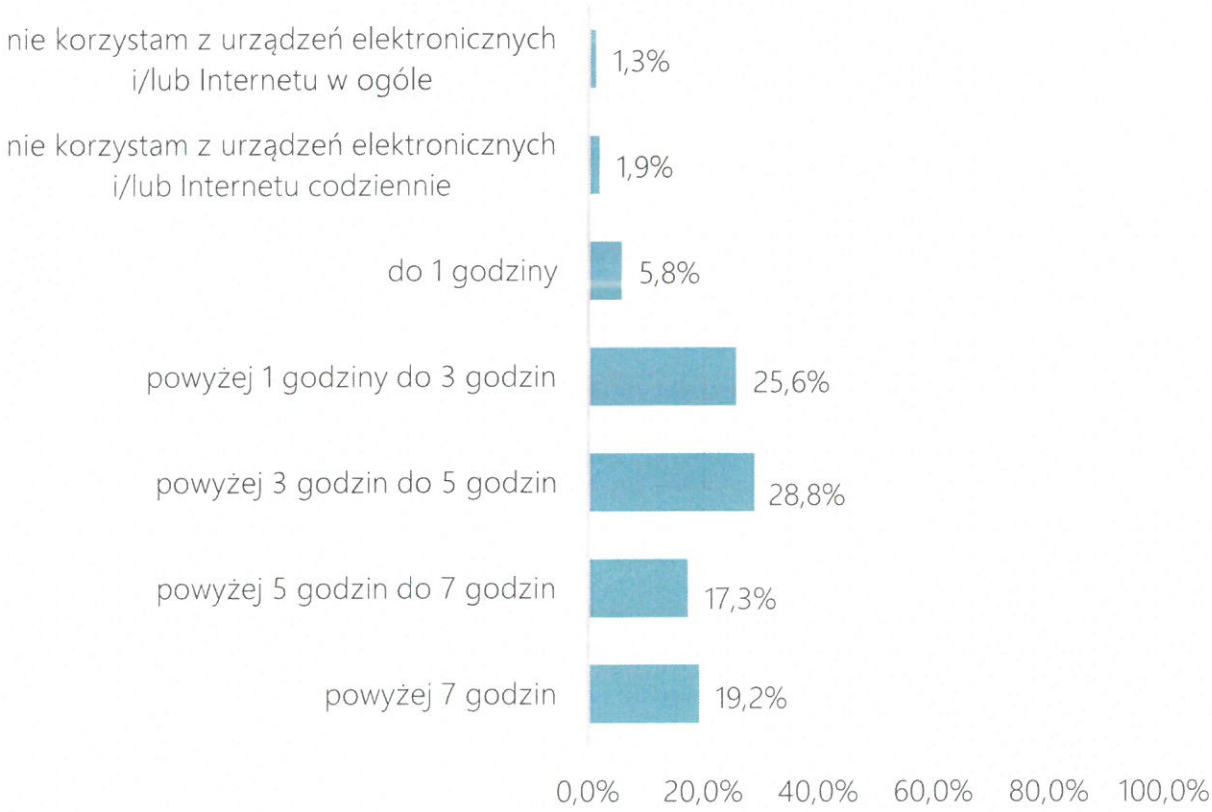

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały łącznie 73 osoby (47,4%), w tym 9 badanym zdarzyło się to jednokrotnie (5,8%), 42 uczniom – czasami (27,3%), 10 respondentom – często (6,5%), natomiast 12 ankietowanych zadeklarowało, że kłamie w tej kwestii bardzo często (7,8%).

Tabela 7. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=154

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	7,8%	12
tak, często	6,5%	10
tak, czasami	27,3%	42
tak, jednokrotnie	5,8%	9
nie	52,6%	81

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 28,9% badanych. Wśród tych osób 9,6% grało w nie jednokrotnie, 5,8% – od 2 do 10 razy, z kolei 13,5% respondentów wskazało, że zdarzyło się to powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=156

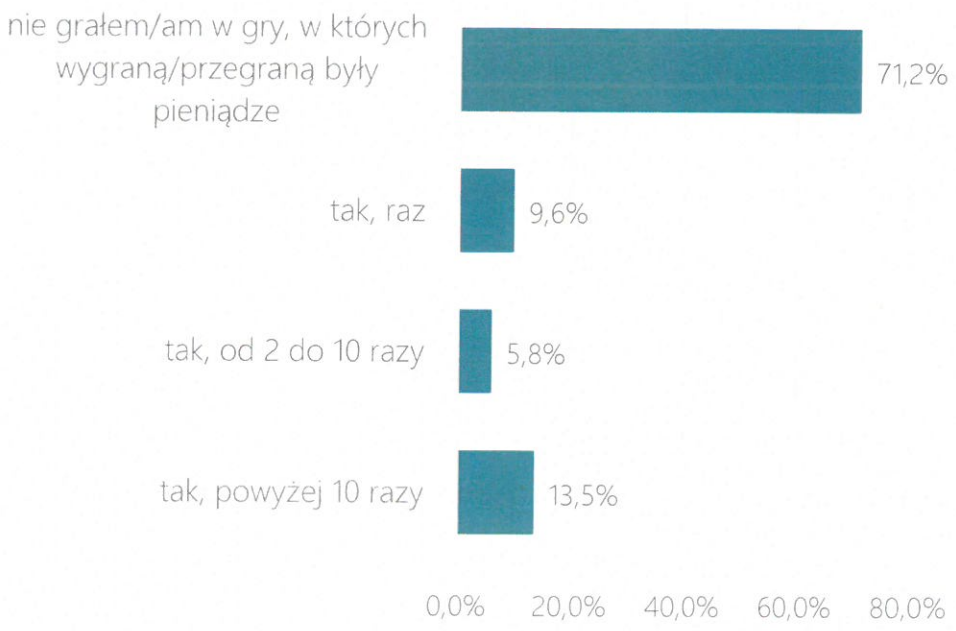

Uczniowie, którzy zadeklarowali w ciągu ostatnich 12 miesięcy granie w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, w kolejnym pytaniu wyszczególnieni, jakiego rodzaju były to gry. Najwięcej, po ponad połowa odpowiedzi padła na zdrapki (24 osoby, tj. 53,3%). 40,0% ankietowanych zadeklarowało obstawianie zakładów bukmacherskich (18 osób), 31,1% uczniów wskazało na maszyny do gier hazardowych, w tym online (14 osób), a co czwarty uczestniczył w grach karcianych, np. poker, w tym online (12 osób, tj. 26,7%). Średnio co siódma odpowiedź padła na lotto (7 osób, tj. 15,6%), a 17,8% deklaracji dotyczyło innych gier, m.in.: *g4skins, total casino, csgo skins* oraz *nvcasino* (8 osób).

Tabela 8. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=45

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdrapki	53,3%	24
zakłady bukmacherskie	40,0%	18
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	31,1%	14
gry karciane, np. poker (w tym online)	26,7%	12
inne	17,8%	8
lotto	15,6%	7

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z Miasta Sochaczew dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmaga się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Odsetek 12,8% badanych przyznał, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 17,3% ankietowanym trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (60,9%), napadowe objadanie się (42,9%), bulimię (41,0%), a także ortoreksję (spożywanie jedynie zdrowego jedzenia) – 26,9%. Błędną wiedzę w tym zakresie wykazało 12,2% uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę, 10,3% osób w przypadku zaburzeń jelit oraz 9,0% badanych odnośnie alergii pokarmowych. 4,5% ankietowanych zaznaczyło inne formy zaburzeń odżywiania wśród których wskazano na *niejedzenie cały dzień, a na wieczór objadanie się* oraz *za dużą ilość jedzenia w czasie stresu.*

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=156

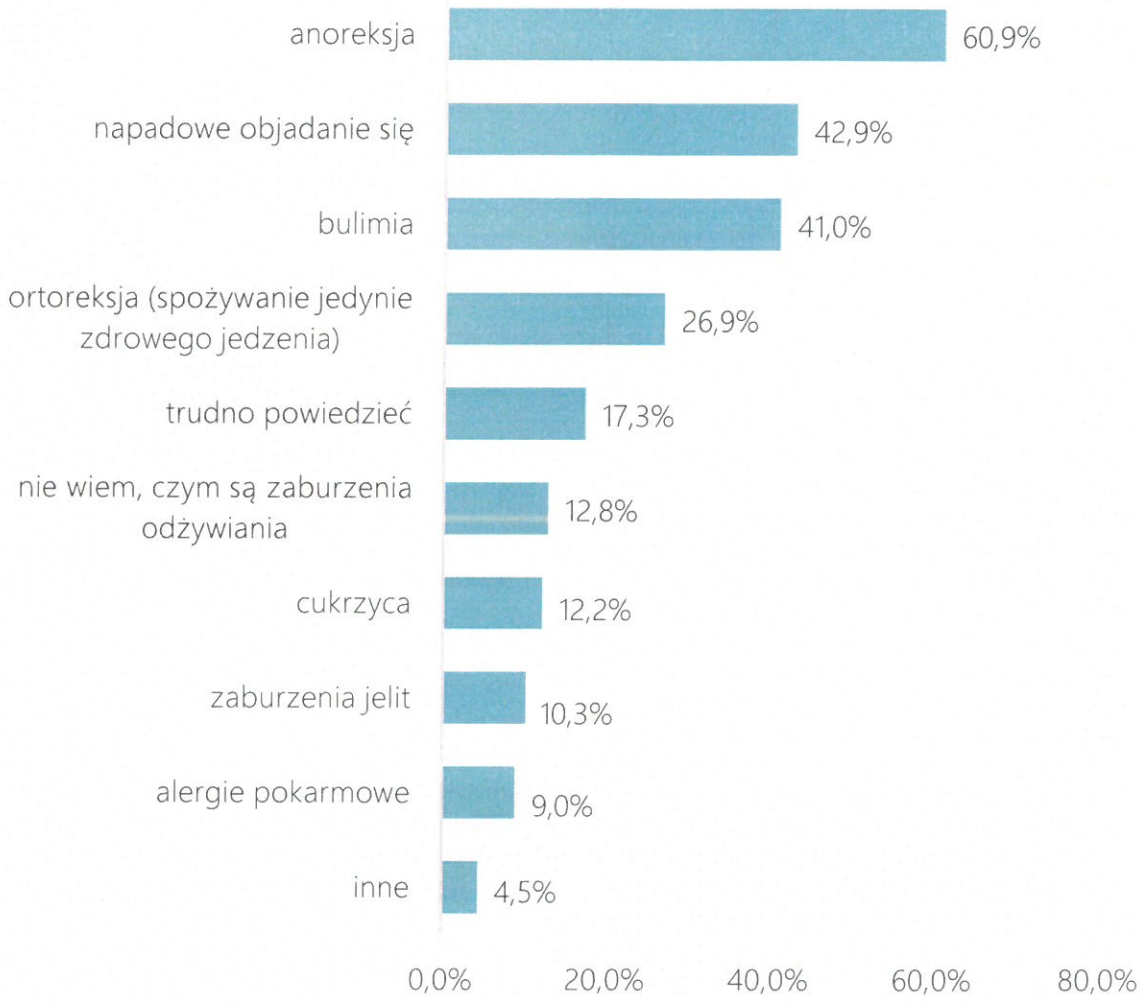

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Miasta Sochaczew, a także skala zjawiska korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Miasta udział wzięło łącznie 458 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 73,5% kwestionariuszy (366 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 26,5% (132 osoby).

Rysunek 4. Płeć: N=498

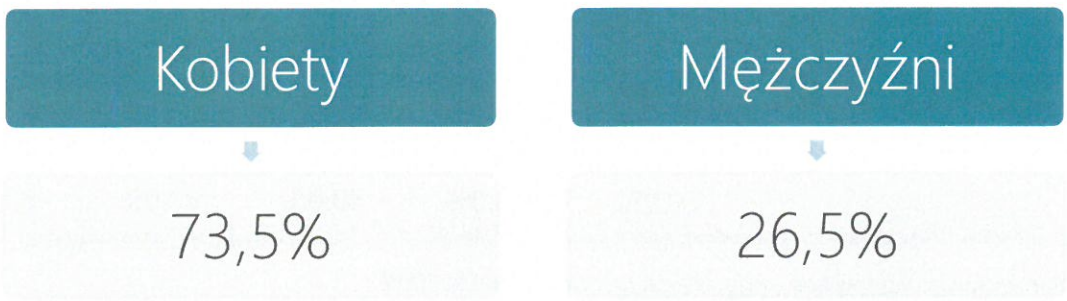

Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani w wieku 36-45 lat (36,1%), z kolei co czwarty badany wskazał na 26-35 lat (24,1%). W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 46-55 lat (19,1%). Osoby w wieku do 25 roku życia stanowiły 9,2% badanej próby, podczas gdy respondenci między 56 a 65 rokiem życia – 5,8%. Pozostałe 5,6% ankietowanych to osoby powyżej 65 roku życia.

Wykres 12. Wiek: N=498

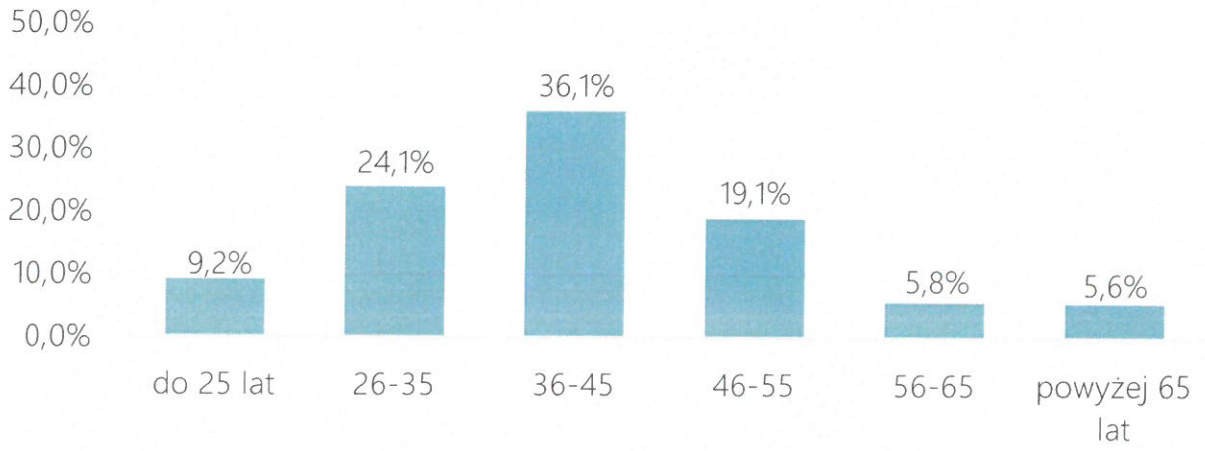

Respondenci zostali zapytani również o poziom ich wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 49,0% posiada wykształcenie wyższe, z kolei 33,9% legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. Odsetek 13,1% badanych wskazał na wykształcanie zawodowe, respondenci z wykształceniem podstawowym stanowili 3,0% badanej próby, natomiast 1,0% mieszkańców zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym.

Wykres 13. Wykształcenie: N=498

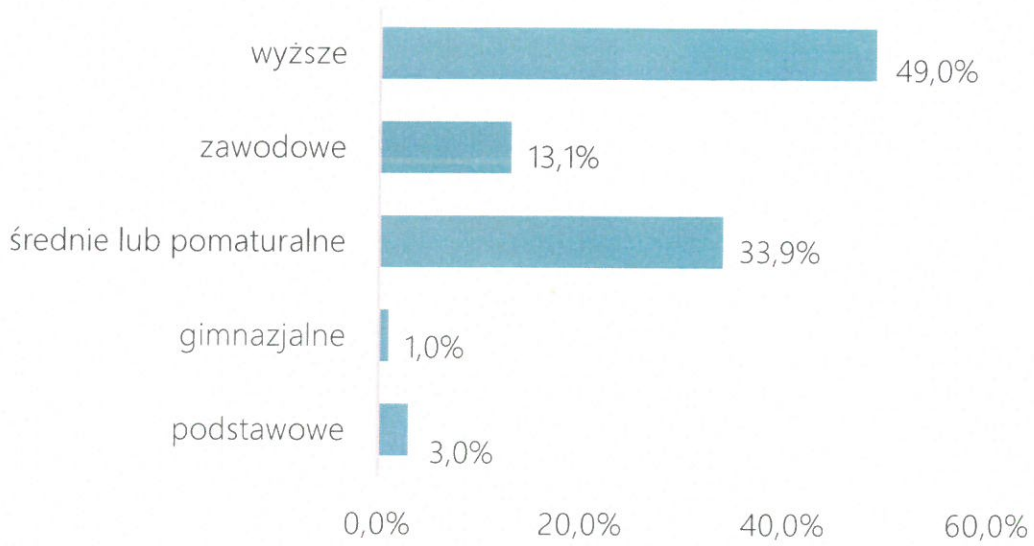

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W pierwszym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich deklaracji wynika, że średnio co trzeci badany spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (38,4%), a blisko co czwarty ankietowany wskazał na odpowiedź „powyżej 3 godzin do 5 godzin" (23,5%). Odsetek 16,1% badanych spędza na korzystaniu z urządzeń elektrycznych i/lub Internetu „do 1 godziny", a 12,7% respondentów wskazało na przedział od 5 do 7 godzin. 9,2% ankietowanych podało, iż na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu spędza powyżej 7 godzin dziennie, natomiast 0,2% respondentów nie korzysta z tego rodzaju urządzeń w ogóle.

Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=498

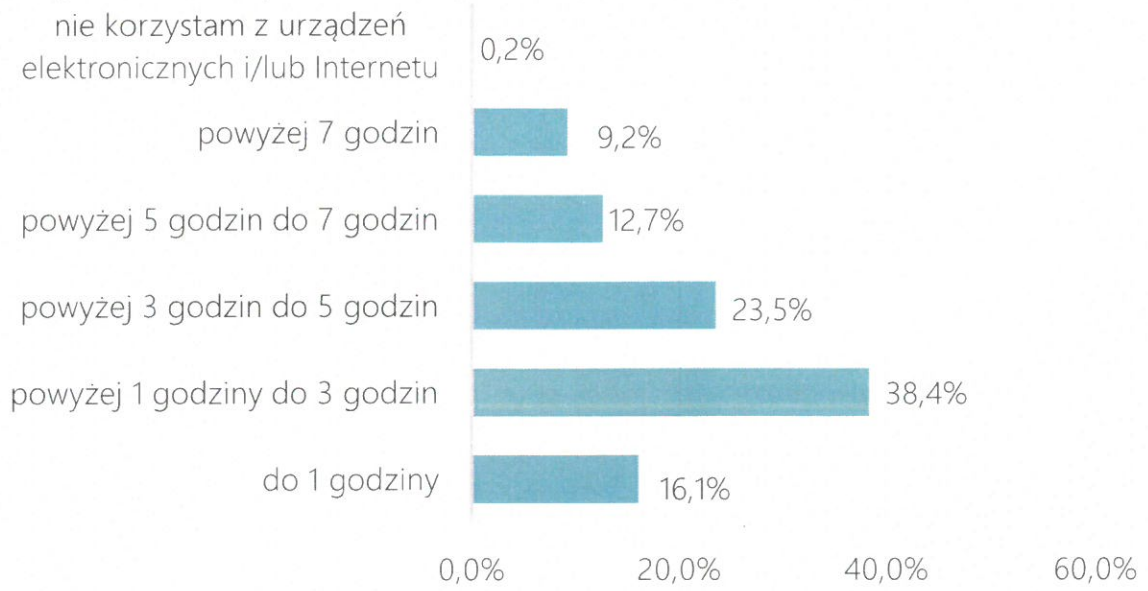

Zapytano również, czy badanym zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Zdecydowana większość badanych przyznała, że takie sytuacje mają miejsce (300 osób, czyli 60,4%). Przeciwnego zdania było 16,1% ankietowanych (80 osób). Odpowiedź „trudno powiedzieć" zaznaczyło 12,7% badanych (63 osoby), a 10,9% wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (54 osoby). 1 osoba pominęła odpowiedź na to pytanie.

Tabela 9. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=497

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	60,4%	300
nie	16,1%	80
trudno powiedzieć	12,7%	63
nie przewiduję określonego czasu	10,9%	54

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców Miasta. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 28,5% dorosłych respondentów, wśród których 15,1%, zadeklarowało, że grało w takie gry od 2 do 10 razy, a 5,2% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy. Pozostały odsetek 8,2% respondentów wskazał, że miało to miejsce tylko 1 raz.

Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=498

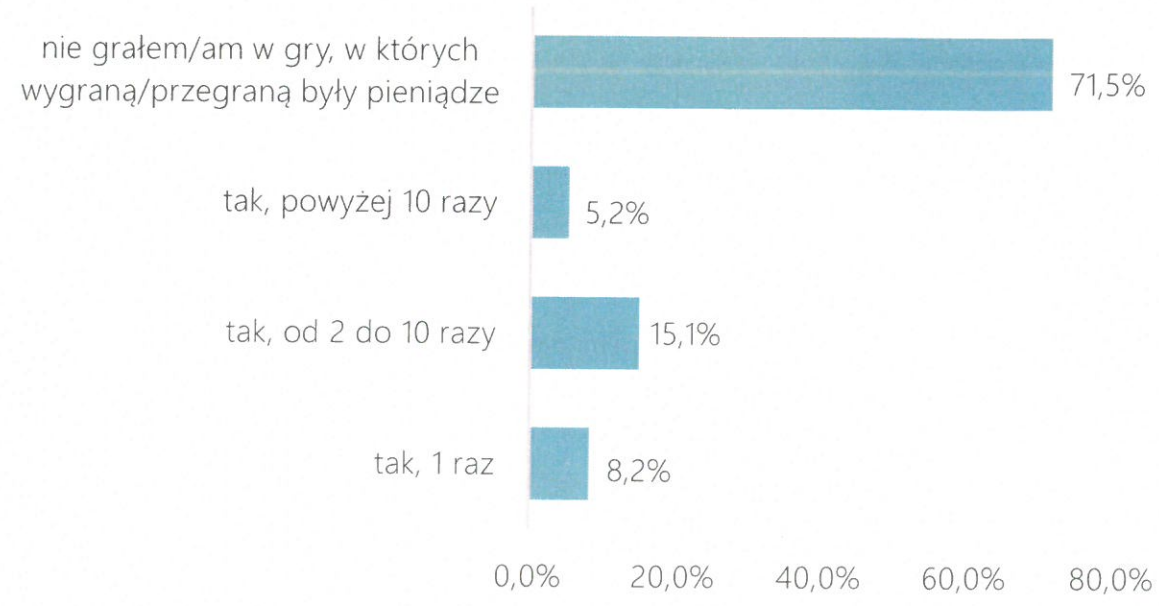

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Miasta uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 34,5% respondentów, tj. 49 osób potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji, natomiast 57,7% badanych zaprzeczyło jakoby podobna sytuacja miała miejsce (82 osoby). Odsetek 7,7% osób miał trudności z odpowiedzią na to pytanie (11 osób).

Tabela 10. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=142

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	34,5%	49
nie	57,7%	82
trudno powiedzieć	7,7%	11

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Miasta Sochaczew, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie odżywiania oraz w kwestii pracoholizmu. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 41,2% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 27,9% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,

- 22,3% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 66,5% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=498

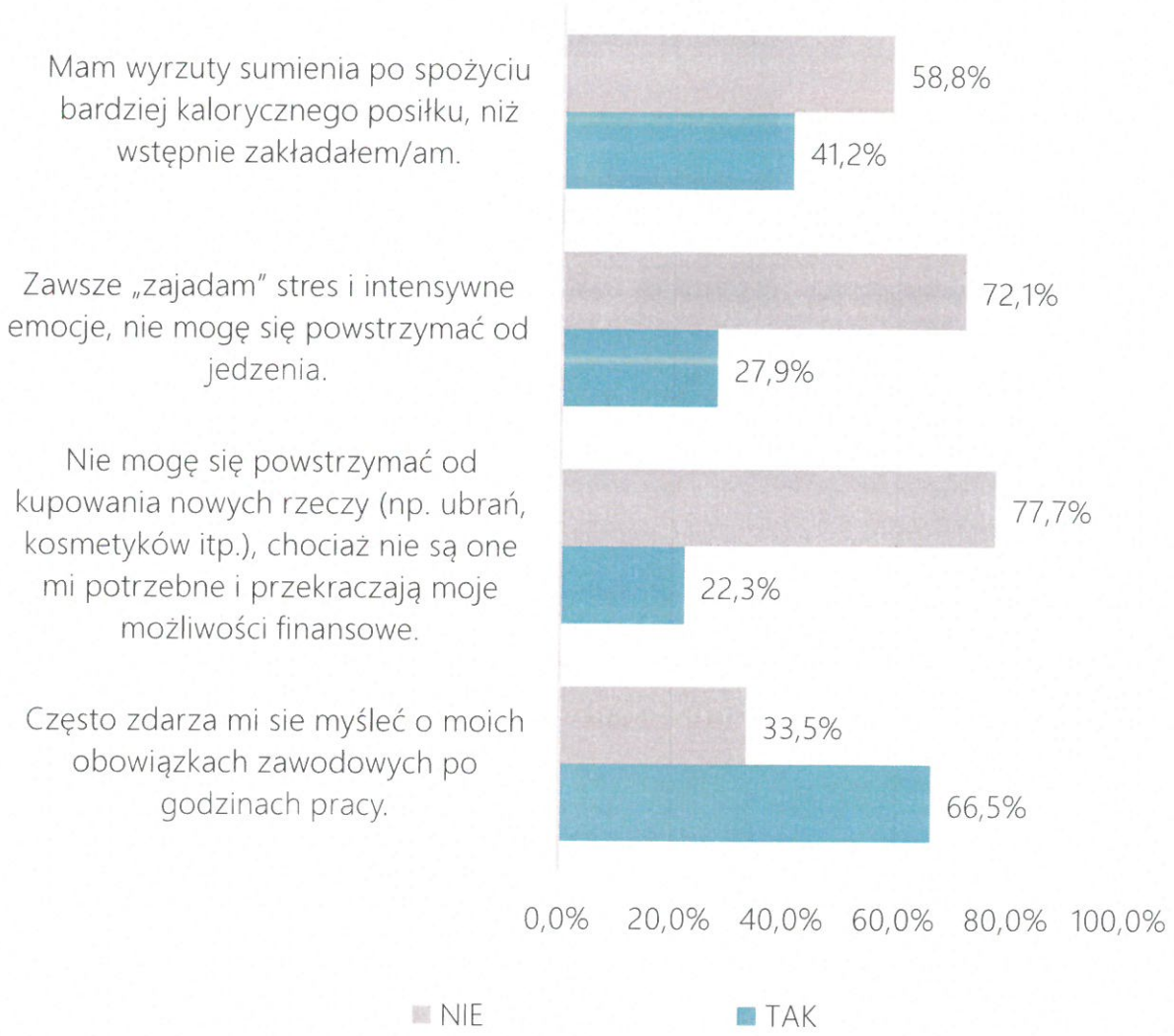

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował odsetek 13,3% ankietowanych, natomiast średnio co trzecia osoba sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku (34,5%). Odsetek 11,8% respondentów podał, że pije alkohol raz w miesiącu, z kolei 19,3% badanych wskazało na picie kilka razy w miesiącu. Raz w tygodniu po alkohol sięga 12,0% ankietowanych, 7,8% spożywa alkohol kilka razy w tygodniu, natomiast 1,2% – codziennie.

Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=498

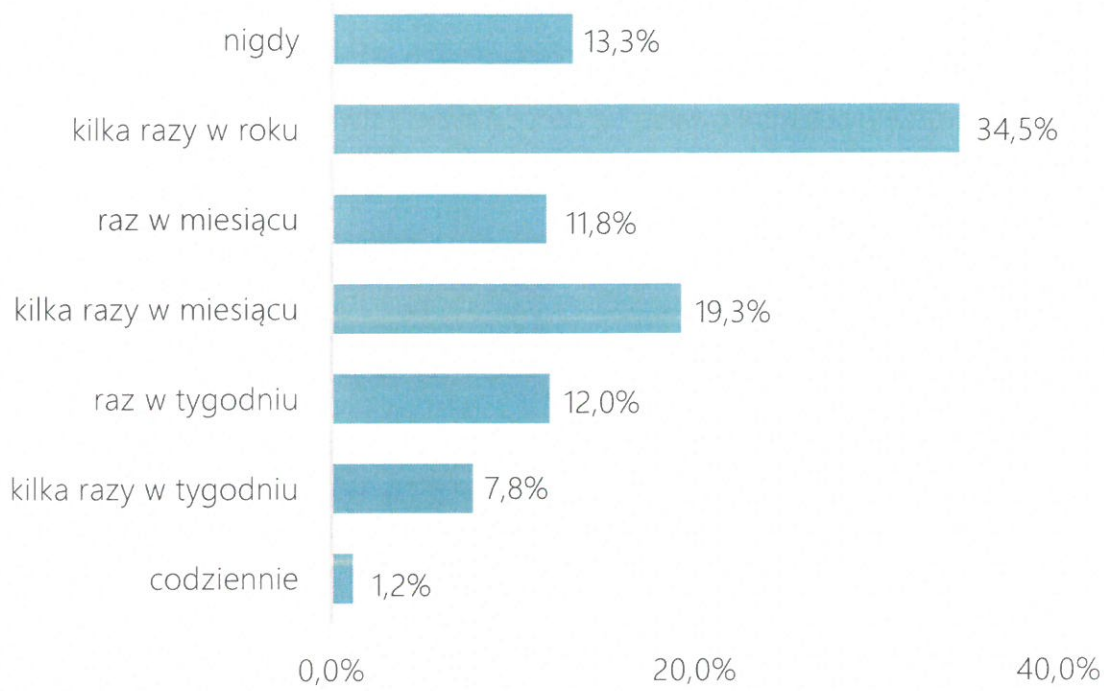

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (72,0%, tj. 311 osób). Przeciwną odpowiedź podało 28,0% ankietowanych, z czego 1,4% respondentów zadeklarowało, że miało to miejsce więcej niż 10 razy (6 osób), a 1,6% osób wskazało na odpowiedź „6-10 razy" (7 osób). 11,3% badanych przyznało, że taka sytuacja miała miejsce 2-5 razy (48 osób), a 13,9% ankietowanych stwierdziło, że zdarzyło się to jednokrotnie (60 osób).

Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=432

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	13,9%	60
2-5 razy	11,1%	48
6-10 razy	1,6%	7
powyżej 10 razy	1,4%	6
ani razu	72,0%	311

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Miasta. 14,2% ankietowanych, tj. 61 osób, podało, iż nie posiada prawa jazdy, z kolei 81,7% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu mechanicznego po spożyciu alkoholu (352 osoby). Do takiej sytuacji doszło w przypadku 4,2% ankietowanych, którym zdarzyło się to jeden raz (2,8%, tj. 12 osób), „sporadycznie" (1,2%, tj. 5 osób) oraz „często" (0,2%, tj. 1 osoba).

Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=431

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	81,7%	352
raz mi się to zdarzyło	2,8%	12
zdarzało mi się to sporadycznie	1,2%	5
zdarzało mi się to często	0,2%	1
nie posiadam prawa jazdy	14,2%	61

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Miasta jest świadoma szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, co zadeklarowało 96,2% respondentów, z kolei 3,4% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie. Grupa 0,4% badanych udzieliła odpowiedzi przeczącej.

Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=498

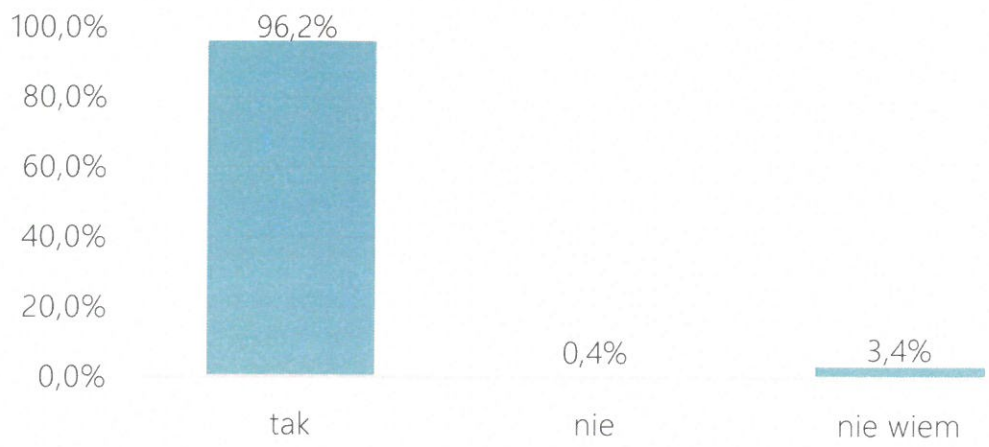

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców Miasta Sochaczew. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 27,1% ankietowanych, spośród których 5,2% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, natomiast na codzienne palenie wskazało 14,5% respondentów. Osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Odpowiedzi klika razy w roku udzieliło 5,2% badanych, raz w miesiącu – 0,8%, kilka razy w miesiącu – 1,2%, raz w tygodniu – 1,4%, a 4,0% ankietowanych przyznało, że sięga po nie kilka razy w tygodniu. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 20,5% respondentów, przy czym 9,8% badanych używa e-papierosów codziennie, 3,6% – kilka razy w tygodniu, 1,4% – raz w tygodniu, 0,8% – kilka razy w miesiącu, 0,4% – raz w miesiącu, a 4,4% pali je kilka razy w roku.

Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=498

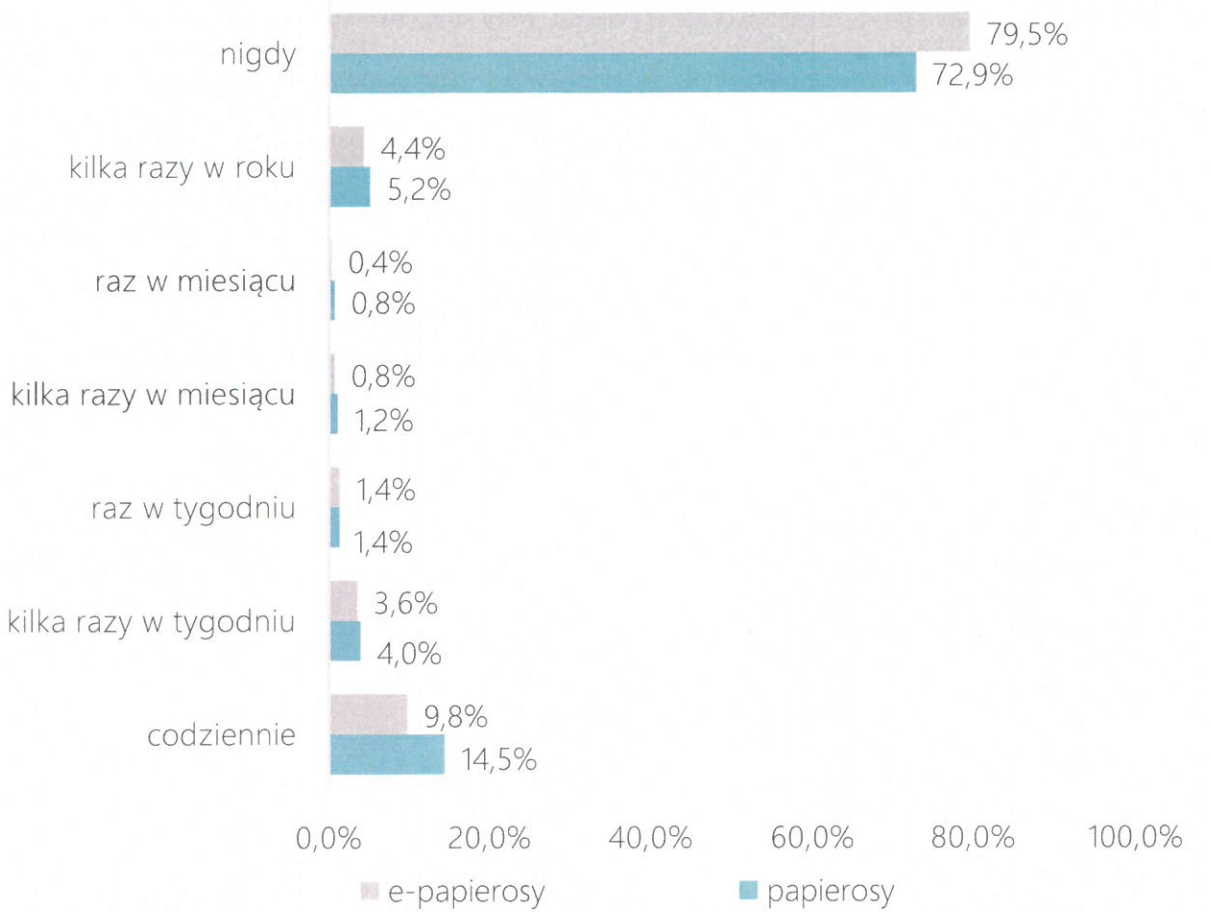

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Miasta. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało 6,4% respondentów, z czego 0,6% ankietowanych sięga po środki psychoaktywne codziennie, 1,0% – kilka razy w miesiącu, 0,6% – raz w miesięcy, 2,4% – kilka razy w roku, a 1,8% badanych zażywało je jednokrotnie.

Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=498

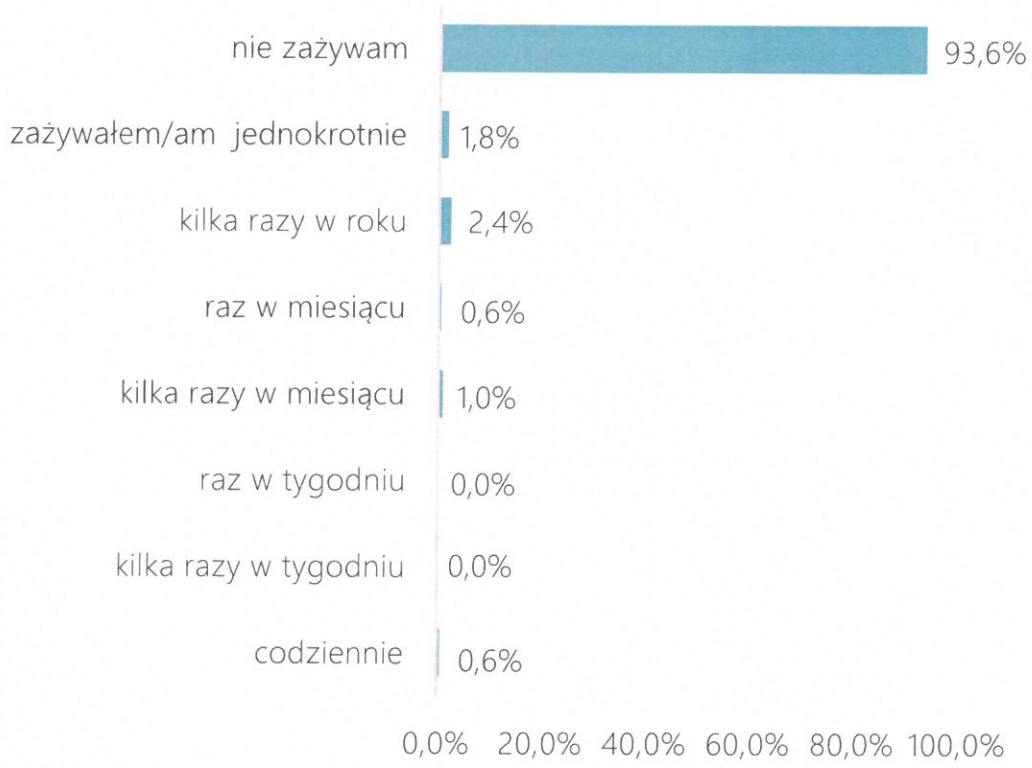

Mieszkańcy Miasta Sochaczew, którzy potwierdzili zażywanie środków psychoaktywnych, zostali w dalszej kolejności o wskazanie substancji, z jakimi mieli kontakt. Z ich deklaracji wynika, że najpowszechniejszym środkiem psychoaktywnym jest marihuana, na którą wskazała zdecydowana większość respondentów (26 osób, tj. 81,3%). Po 5 odpowiedzi padło z kolei na amfetaminę oraz inne substancje, wśród których wymieniono *kokainę*, *LSD*, *mefedron* oraz *psychosyndrokokainę* (po 15,6%). Na dopalacze wskazały z kolei 4 osoby (12,5%), a na leki w celu odurzania się padły 3 odpowiedzi (9,4%) .

Tabela 13. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne Pan/i zażywał/a? N=32

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	81,3%	26
amfetamina	15,6%	5
inne	15,6%	5
dopalacze	12,5%	4
leki w celu odurzania się	9,4%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytanie skierowane było do wszystkich ankietowanych i miało na celu zweryfikowanie, czy badani znają miejsca, w których można nabyć nielegalne substancje psychoaktywne na terenie Miasta. Zdecydowana większość respondentów zadeklarowała nieznajomość tego rodzaju miejsc (89,2%). 5,0% odpowiedzi padło na centrum miejscowości, a 4,4% osób wskazało, że zna konkretną osobę, dystrybuującą nielegalne substancje. Szkoły i jej otoczenia dotyczyło 3,0% odpowiedzi, a z deklaracji 1,8% badanych wynika, że miejscem, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze jest sklep i jego otoczenie. Dodatkowo, wśród innych odpowiedzi mieszkańcy wskazali na *Internet* oraz *okolice garaży na Żeromskiego* (0,6%).

Wykres 21. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=498

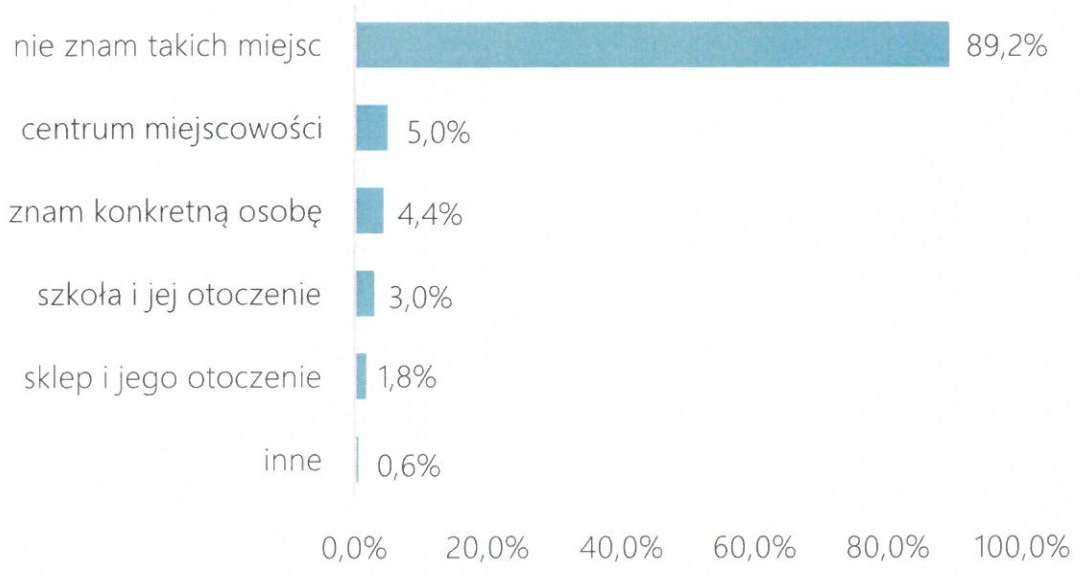

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ostatnie pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 65,3% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 21,5% – jedną osobę, 37,8% – kilka osób (do 10), 6,0% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 10,2% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć";
- 27,5% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 14,3% – jedną osobę, 10,4% – kilka osób (do 10), 2,8% – wiele osób (powyżej 10), a 14,1% wskazało odpowiedzieć „trudno powiedzieć";
- 44,4% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 12,4% – jedną osobę, 22,9% – kilka osób (do 10), 9,0% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 21,1% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć".

Tabela 14. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=498

Odpowiedź	Alkohol	Narkotyki	Czynności
Tak, jedną osobę	21,5%	14,3%	12,4%
Tak, kilka osób (do 10 osób)	37,8%	10,4%	22,9%
Tak, wiele osób (powyżej 10 osób)	6,0%	2,8%	9,0%
Trudno powiedzieć	10,2%	14,1%	21,1%
Nie znam takich osób	24,5%	58,4%	34,5%

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2025 roku na terenie Gminy Miasto Sochaczew zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 498 dorosłych mieszkańców Miasta oraz 156 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień.

Uczniowie

ALKOHOL

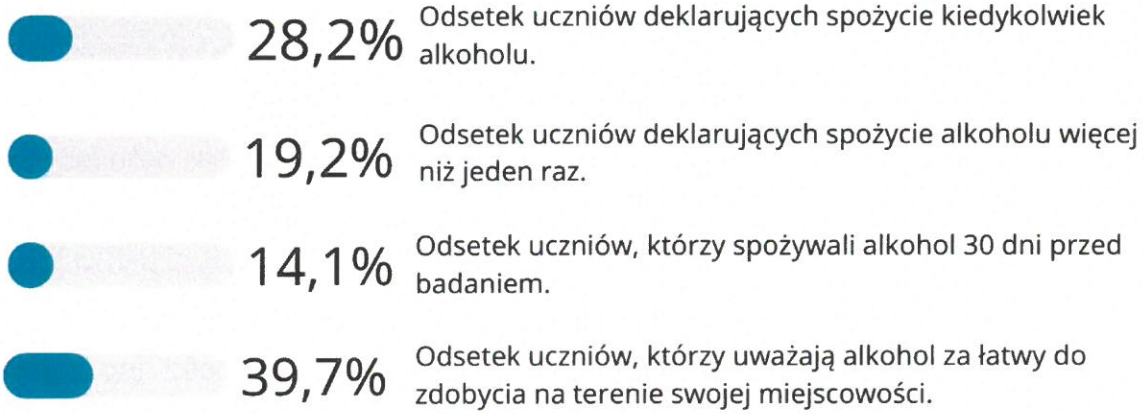

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=156*

NIKOTYNIZM

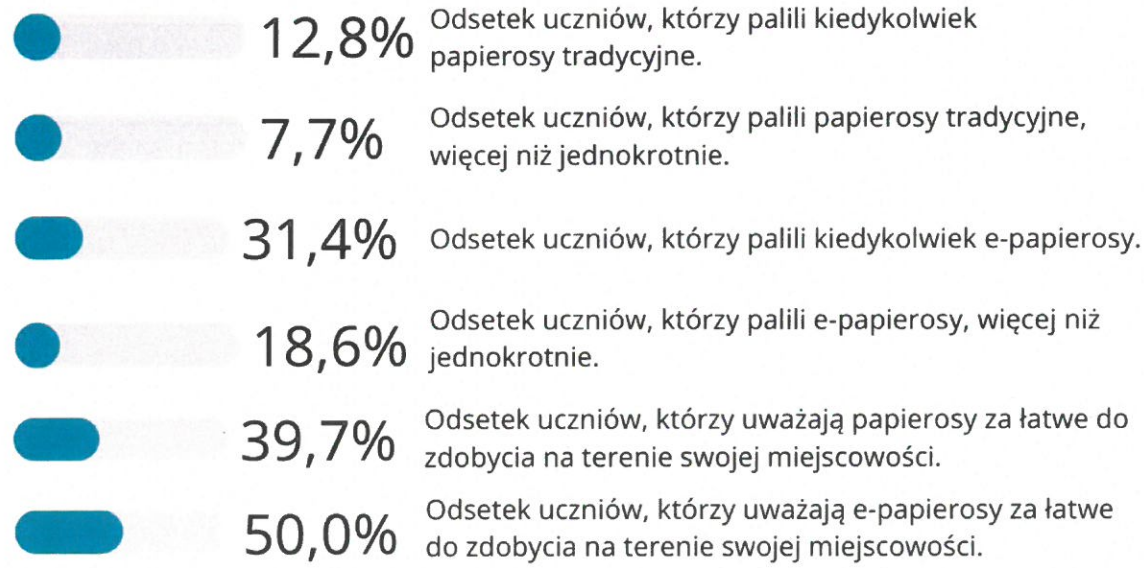

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=156*

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

8,3% Odsetek uczniów, którzy zażywali kiedykolwiek środki psychoaktywne.

7,1% Odsetek uczniów, którzy zażywali środki psychoaktywne, w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

12,2% Odsetek uczniów, którzy uważają dopalacze za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości.

16,0% Odsetek uczniów, którzy uważają narkotyki za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości.

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=156*

PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

96,8% Odsetek uczniów korzystających codziennie z urządzeń elektronicznych i Internetu.

36,5% Odsetek uczniów przeznaczających na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu znaczne ilości czasu, tj. powyżej 5 godzin w ciągu dnia.

46,8% Odsetek uczniów, którym zdarzyło się ukrywać prawdziwą ilość czasu spędzanego na urządzeniach elektronicznych przed innymi.

28,9% Odsetek uczniów, którzy grali w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

13,5% Odsetek uczniów, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy podjęli się zachowań hazardowych więcej niż 10 razy.

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=156*

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

12,8% Odsetek uczniów nie posiadających wiedzy czym są zaburzenia odżywiania.

17,3% Odsetek uczniów mających trudności w jednoznacznym wskazaniu jakie są rodzaje zaburzeń odżywiania.

12,2% Odsetek uczniów posiadających błędne uznających cukrzycę za zaburzenia odżywiania.

** Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=156*

Dorośli mieszkańcy

ALKOHOL

9,0%	Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy spożywają alkohol kilka razy w tygodniu i codziennie.
24,3%	Odsetek badanych, którzy przyznali, że w ciągu ostatniego roku zdarzyło im się stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się).
3,6%	Odsetek respondentów, którym w ciągu 30 dni poprzedzających badanie zdarzyło się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu.
3,8%	Odsetek ankietowanych nieposiadających wiedzy na temat negatywnego wpływu picia alkoholu w trakcie ciąży na rozwój dziecka.

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=498*

NIKOTYNIZM

14,5%	Odsetek ankietowanych, którzy palą papierosy tradycyjne codziennie.
9,8%	Odsetek ankietowanych, którzy palą e-papierosy codziennie.

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=498*

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

6,4%	Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy kiedykolwiek zażywali środki psychoaktywne.
4,6%	Odsetek ankietowanych, którzy zażywali środki psychoaktywne więcej niż jednokrotnie.
27,5%	Odsetek respondentów, którzy znają w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków.

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=498*

PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

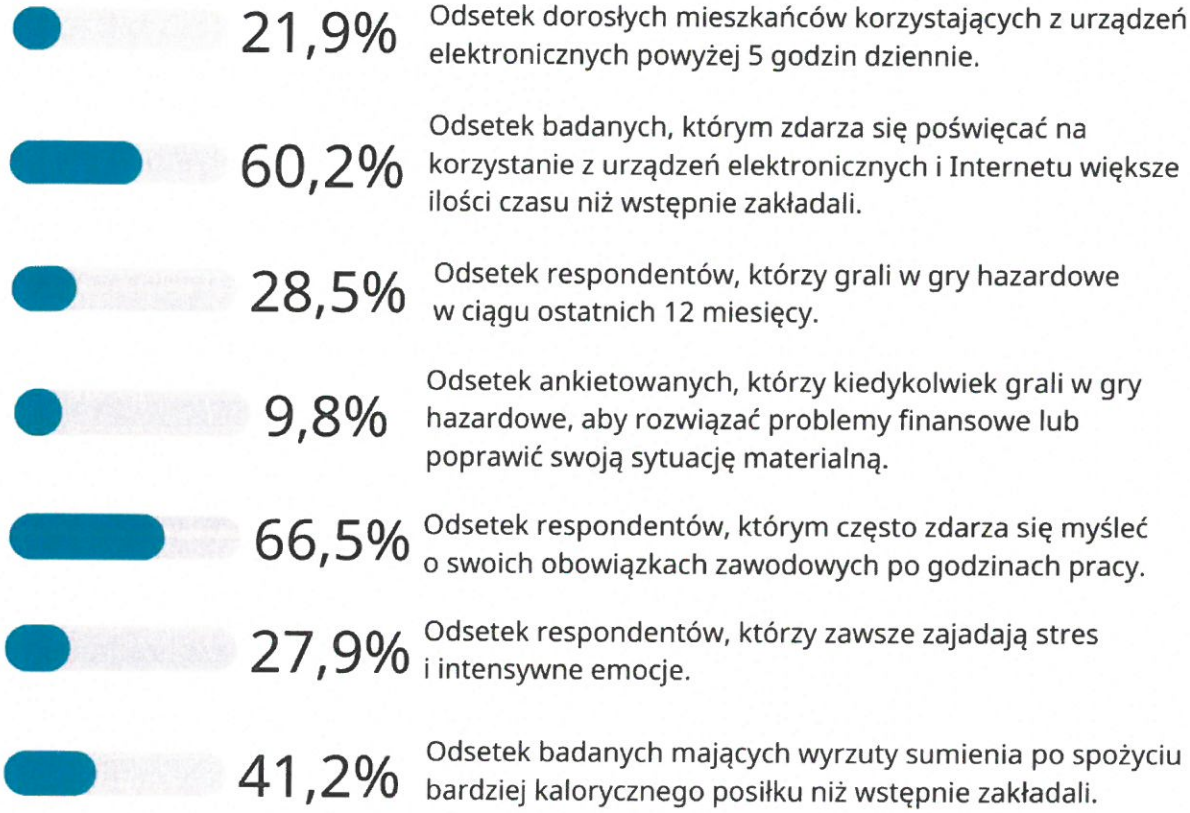

21,9%	Odsetek dorosłych mieszkańców korzystających z urządzeń elektronicznych powyżej 5 godzin dziennie.
60,2%	Odsetek badanych, którym zdarza się poświęcać na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu większe ilości czasu niż wstępnie zakładali.
28,5%	Odsetek respondentów, którzy grali w gry hazardowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy.
9,8%	Odsetek ankietowanych, którzy kiedykolwiek grali w gry hazardowe, aby rozwiązać problemy finansowe lub poprawić swoją sytuację materialną.
66,5%	Odsetek respondentów, którym często zdarza się myśleć o swoich obowiązkach zawodowych po godzinach pracy.
27,9%	Odsetek respondentów, którzy zawsze zajadają stres i intensywne emocje.
41,2%	Odsetek badanych mających wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali.

** Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=498*

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasto Sochaczew na lata 2026-2029 jest:

Ograniczenie skali uzależnień behawioralnych i od substancji psychoaktywnych oraz ich społecznych i zdrowotnych konsekwencji poprzez wzmacnianie lokalnych usług społecznych, systematyczne działania edukacyjne i profilaktyczne, a także upowszechnianie zdrowego stylu życia oraz postaw sprzyjających trzeźwości.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Wzmacnianie działań informacyjnych i edukacyjnych w ramach lokalnych usług społecznych, ukierunkowanych na zwiększanie świadomości społecznej na temat problemów związanych z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków i zachowań, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, oraz promowanie trzeźwości i zdrowego stylu życia.
2. Zapewnienie kompleksowego wsparcia w ramach usług społecznych dla osób uzależnionych i ich rodzin, w tym osób doświadczających przemocy domowej, poprzez zwiększanie dostępności terapii, rehabilitacji, zatrudnienia socjalnego oraz rozwój lokalnej sieci instytucji pomocowych i współpracę z podmiotami ekonomii społecznej.
3. Monitorowanie skali uzależnień wśród mieszkańców, identyfikacja zagrożonych środowisk oraz podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kompetencji osób zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Cel I

Wzmacnianie działań informacyjnych i edukacyjnych w ramach lokalnych usług społecznych, ukierunkowanych na zwiększanie świadomości społecznej na temat problemów związanych z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków i zachowań, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, oraz promowanie trzeźwości i zdrowego stylu życia.

Przewidywane rezultaty:

- Ograniczenie skali spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Miasta,
- ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Miasta,
- zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, kierujących pojazdami oraz sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiających zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- promowanie wiedzy w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych,
- wzmocnienie świadomości społecznej na temat dostępnych form wsparcia,
- opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich,
- podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Miasta, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzież, w szczególności działań rekomendowanych	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych Liczba uczestników programów	UM, KPP, MKRPA, PES, placówki oświatowe, MBP, MZS, MOSiR, SCK, PWD

2.	Organizowanie inicjatyw w ramach lokalnych działań profilaktycznych	Liczba zorganizowanych inicjatyw o tematyce profilaktycznej	MKRPA, CUS, UM, placówki oświatowe, MBP, MZS, MOSiR, SCK, ŚDS, KS+, PWD
3.	Finansowanie/dofinansowanie imprez profilaktycznych, kulturalnych, w tym koncertów obejmujących edukację zdrowotną w formie profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w NPZ	Liczba zorganizowanych imprez o tematyce edukacji zdrowotnej	UM, CUS, MBP, MZS, MOSiR, SCK
4.	Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UM, CUS, PES, MOSiR, SCK, PWD, placówki oświatowe
5.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UM, MKRPA, PES, placówki oświatowe
		Liczba uczestników	
6.	Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UM, MKRPA, placówki oświatowe, MBP, MZS, MOSiR, SCK, KS+, PWD, PES
		Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego	

7.	Organizacja wypoczynku letniego/zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami, realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba zorganizowanych wyjazdów Liczba uczestników	UM, MKRPA, MBP, MZS, MOSiR, SCK, PWD, placówki oświatowe, PES
8.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka	Liczba zorganizowanych warsztatów	UM, MKRPA, placówki oświatowe
9.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych Koszty przeznaczone na zakup materiałów	UM, CUS, MKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
10.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyło Miasto	UM, CUS, MKRPA, KPP, PES, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, MBP, MZS, MOSiR, SCK, KS+, ŚDS, PWD
11.	Wprowadzenie nowych usług społecznych w zakresie specjalistycznego wsparcia wraz z formami samopomocowymi dla rodzin oczekujących narodzin dziecka, w tym w zakresie prewencji zachowań ryzykownych oraz wzmacniania prawidłowych zachowań w sytuacjach kryzysowych	Liczba uczestników spotkań/konsultacji	UM, CUS, PES

Cel II

Zapewnienie kompleksowego wsparcia w ramach usług społecznych dla osób uzależnionych i ich rodzin, w tym osób doświadczających przemocy domowej, poprzez zwiększanie dostępności terapii, rehabilitacji, zatrudnienia socjalnego oraz rozwój lokalnej sieci instytucji pomocowych i współpracę z podmiotami ekonomii społecznej.

Przewidywane rezultaty:

- Zwiększenie lokalnej oferty usług społecznych w zakresie wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków w środowisku lokalnym, a także udzielanie pomocy osobom uwikłanym w problem uzależnień behawioralnych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. związanych z problemami przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie i ich rodzin oraz rozwój jego oferty	Liczba osób zgłaszających się do PK	UM, MKRPA
		Liczba pracowników PK	
2.	Wspieranie działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie finansowym, organizacyjnym, infrastrukturalnym i merytorycznym	Liczba członków MKRPA	UM, MKRPA
3.	Przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	Liczba osób, z którymi członkowie MKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	MKRPA

4.	Wzmacnianie funkcjonowania PES prowadzących samopomocowe grupy (AA oraz Al-Anon) w celu wspierania osób dotkniętych problemem uzależnień	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA) oraz współuzależnionych (Al-Anon)	UM, MKRPA, CUS, PES
5.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	MKRPA
6.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków MKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	MKRPA
7.	Wszczynanie przez członków MKRPA procedury „Niebieskie Karty" i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty"	MKRPA
8.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem Liczba udzielonych konsultacji/porad	UM, CUS, MKRPA, PK, PES, placówki ochrony zdrowia

9.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową	Liczba dzieci objętych wsparciem	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PK, PES
10.	Rozwój usług społecznych w zakresie środowiskowych form wsparcia, w szczególności w obszarze reintegracji społeczno-zawodowej osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową	Liczba osób objętych usługami społecznymi w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej	UM, CUS, MKRPA, PES
11.	Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Miasta oraz wdrażanie działań integracyjnych i socjoterapeutycznych	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego	UM, CUS, PES
		Liczba dzieci objętych opieką	
12.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	CUS
13.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz podmiotów ekonomii społecznej (PES) prowadzących działalność w zakresie profilaktyki uzależnień, udzielania wsparcia osobom z problemem uzależnień oraz przemocy domowej, a także promowania trzeźwości	Liczba PES, z którymi współpracuje UM w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wsparcia osób z problemem uzależnień/przemocy	UM, CUS, MBP, MZS, MOSiR, SCK, placówki oświatowe, PES
		Nakłady finansowe przekazane na wsparcie działalności PES w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wsparcia osób z problemem uzależnień/przemocy	

Cel III

Monitorowanie skali uzależnień wśród mieszkańców, identyfikacja zagrożonych środowisk oraz podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kompetencji osób zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień.

Przewidywane rezultaty:

- Systematyczne monitorowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Miasta,
- zwiększenie skuteczności identyfikacji środowisk zagrożonych problemami uzależnień, w tym rodzin i osób przejawiających trudności wynikające z uzależnień,
- wzmocnienie międzysektorowej koordynacji usług społecznych dla osób i rodzin zmagających się z problemem uzależnień, dzięki rozwiniętej ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UM, MKRPA
2.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Mieście, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	UM, MKRPA
		Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	
3.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków MKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UM, MKRPA, KPP, ZI, CUS, PK, PWD, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

4.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników szkoleń	UM, MKRPA
		Liczba przeprowadzonych kontroli	
5.	Podejmowanie działań pokontrolnych oraz interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż alkoholu	Liczba podjętych interwencji	UM, MKRPA, KPP

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4^1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w dla Gminy Miasto Sochaczew na lata 2026-2029 jest Centrum Usług Społecznych w Sochaczewie.
2. Za realizację Programu od strony finansowej i merytorycznej odpowiada Burmistrz Sochaczewa.
3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasto Sochaczew będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Miasta Sochaczew z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Burmistrza Sochaczewa.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Miejską, wynosi:
   - 90 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
   - 90 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   - 90 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Miejską, wynosi:
   - 40 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
   - 40 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   - 40 – o zawartości powyżej 18% alkoholu[12].

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasto Sochaczew na lata 2026-2029 są dochody własne Miasta uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia", dziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz dziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Możliwe jest finansowanie działań ujętych w Programie ze środków pochodzących z Budżetu Państwa i Funduszy Europejskich, w tym źródeł finansowania ukierunkowanych na rozwój lokalnego systemu usług społecznych, np. „Premia Społeczna" oraz „Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027".

[12] Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

3. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, udział w pracach zespołu roboczego Komisji oraz udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i pracach grup diagnostyczno-pomocowych, członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości:
    - Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 5% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2024 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2025 roku (Dz.U. z 2024 r., poz. 1362);
    - Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 6% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2024 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2025 roku (Dz.U. z 2024 r., poz. 1362).
2. W przypadku podjęcia Rozporządzenia przez Radę Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej, wynagrodzenie członków Komisji oraz Przewodniczącego zostanie zwiększone.
3. Wynagrodzenie wypłacane będzie na podstawie przedłożonych przez członków Komisji list obecności oraz rachunków po zakończeniu miesiąca rozliczeniowego.
4. Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów podróży do sądu i instytucji, w których występują w charakterze świadków, w związku z wszczętymi procedurami Niebieskiej Karty bądź złożonymi wnioskami o przymusowe leczenie.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

a) **kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

b) **kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) **kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) **kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy wdrażanego programu, realizator Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasto Sochaczew na lata 2026-2029, tj. Centrum Usług Społecznych w Sochaczewie we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urzędem Miejskim oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie Miasta Sochaczew, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miejskiej w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. https://bdl.stat.gov.pl.
2. https://cus.sochaczew.pl/.
3. https://sochaczew.pl/.
4. Informacja KKP w Sochaczewie za lata 2022-2024.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2022-2024.
6. Raport o Stanie Miasta za lata 2022-2024.
7. Sprawozdania z działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sochaczewie za lata 2022-2024.
8. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024.
9. Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2022-2024.
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie Miasta Sochaczew w latach 2022-2024 20
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca Miasta Sochaczew na przestrzeni lat 2022-2024 21
Rysunek 3. Płeć: N=156 23
Rysunek 4. Płeć: N=498 34

Spis tabel

Tabela 1. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sochaczewie wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 16
Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w Sochaczewie w latach 2022-2024 17
Tabela 3. Działania funkcjonariuszy KPP w Sochaczewie w latach 2022-2024 22
Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=44 25
Tabela 5. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=13 28
Tabela 6. Jakie były to substancje? N=12 28
Tabela 7. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=154 31
Tabela 8. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=45 .. 32
Tabela 9. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=497 37
Tabela 10. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=142 38
Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=432 40
Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=431 41
Tabela 13. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne Pan/i zażywał/a? N=32 44
Tabela 14. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=498 45

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin i udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 14
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Mieście Sochaczew na przestrzeni lat 2022-2024 21
Wykres 3. Wiek: N= 156 24
Wykres 4. Klasa: N= 156 24
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=156 25
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N= 156 26
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=156 27
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N= 156 29
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=156 30
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=156 31
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=156 33
Wykres 12. Wiek: N=498 35
Wykres 13. Wykształcenie: N=498 35
Wykres 14. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=498 36
Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=498 37
Wykres 16. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=498 39
Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=498 40
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=498 41
Wykres 19. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=498 42
Wykres 20. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=498 43
Wykres 21. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? N=498 44

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Sylwester Kaczmarek